

5. Bratovščina smrtnih britkosti Jezusovih, vpe-
ljana leta 1728.

Ob času cesarja Jožefa II. so se te kakor
vse enake cerkvene družbe zadušile, ker ondašnji
verski liberalizem ni poznal velike vrednosti mo-
litve in dobrih del, kakor jo tudi današnji libe-
ralci ne poznajo, katerim se tudi „misijoni prav ne-
potrebni zdijo“, kakor Vošnjakov „tednik“ slo-
venske kmete uči.

Gospodarske stvari.

O živinoreji.

(Poduk v ljutomerski kmetijski šoli.)

(Konec.)

Dokler ni tele pol leta staro, naj ne hodi na
pašo. Tudi ne sme zunaj prezebovati; jako mu
tudi škoduje močna vročina in hude mube. Tudi
na paši naj dobiva tele kaj posebka, na pr. zrnja
ali pa prav dobrega sena — vsaj prve tedne.

Tele ne potrebuje le dosti nastlanega pro-
stora za poskakovanje, zdravega zraka, dobre
hrane (jedi in pijače), nego menjkati bi mu tudi
nikakor ne smelo — čohle (štrigelna) in krtače.
Niti za odrasla goveda, še menje pa za teleta je
dolga pot na pašo brez škode. Le parkrat
na teden naj gre govedo na bližnjo pašo, da
se sprehodi, sicer pa naj bi se goveda doma pa-
sala, nepotrebni pašniki naj se obrnó za kaj ko-
ristnišega. Kako dobro dé životu čehljanje, o tem
se je že gotovo vsak sam prepričal. Ako čehljaš
žival, drobiš jej od kože prah, ki jo zjeda. Prah
pa ima žival vedno dosti, kajti stara vrhinja koža
se drobí v drobne delce; pa tudi cestni in drugi
prah prerad ostaje na koži. Glej, kako milo te
gleda živinče in ti obrača srbečo kožo, ako se
mu bližaš s čehlo ali krtačo v roci. In kdor
izmed gospodarjev tako ljubeznjivo ravna z ži-
vino, gotovo more z drugačnim ponosom peljati
v svoj hlev tujca, nego pa ovi, kateri le v mo-
krem pušča revno živino svojo in jo lačno v pre-
težkem jarmu — z batino čehlja in krtači, da se
kar šibi!

Imej torej usmiljenje z živino in ne preziraj
je nikedar, kajti tudi ona čuti prijetno in nepri-
jetno. Le tako smeš pričakovati dobička od nje
in vedi, da iz nič je bilo, je in bode vselej nič.
Ta skrb pa ne trpi le nekoliko časa, nego poza-
biti ne smeš, da se moraš brigati za govedo že
dolgo popred nego povrže. Izbiraj teleta za pleme
od izvrstnih starišev najboljših ploh, katere so
najboljše za dotične kraje in skrbi pošteno za go-
vedo od spočetja do mesnice. Tako delajo pa-
metni gospodarji po vsem svetu, in nje moramo v
živinoreji posnemati, ako hočemo napredovati.

Gospodarska naznanila.

Razdelitev plemenskih prasičkov.

Za letošnje leto se bo za državno podporo

kupljenih 50 plemenskih svinjic obojega spóla
in scer sufolskega in berkširskega naróda
razdelilo. —

Kteri si takih svinj želijo, naj se brž ko
mogoče za to ali neposredno v kanceliji graške
kmetijske družbe (Schmiedgasse Nr. 25), ali pa
posredno po dotičnih podružnicah oglašé. V ogla-
silu se mora zaznamovati pleme in spol, pa tudi
poslati 10 gld. za vsako svinjo.

Kako se lep, rumen puter zmede.
Holandski puter se na prvem svetovnem trgovišču
ne samo zarad tega visoko ceni, ker je tečen, nego
tudi zarad lepe rumene (žolte) barve. Ta žolta
barva ni putru prirojena, ampak se mu umetno
tako-le daje: Vzame se lepa rumena mrkva (ko-
renje), zriba se na ribežu, na tako zribano žolto
kašo se nalije sladkega mleka, in ko se je vse
vkup dobro pomešalo in stlačilo, se žolti sok pre-
cedi skozi čisto, gosto, platneno cunjico. Ta žolta
ocedovina se vlije v smeteno, ko se gre puter
mest. Tako dobi puter lepo in zdravo žolto ali
rumeno barvo.

Z čim se preišči najboljše opitajo?
Anglež Beever, ki se mnogo s pitanjem preiščev
peča, je o tem sledeče opazke razglasil. Najteč-
nejše in najtežje je svinjsko meso, ako se je svinja
z mlekom pitala; za mlekom je najbolje meso od
takih svinj, ki so se z zrnjem: kuruzo, ječmenom,
ovsom, grahom itd. pitale. Od krompirja je meso
redko, lahko in ne tečno. Z otrobi pitane svinje
dajejo žolto in slabo meso. Od želoda je meso
trdo in nezdravo. Svetovati je toraj, svinje z že-
lodom pitane dalj časa preje nego se koljejo, s
kuruzo ali drugim zrnjem pitati. (Zagreb. Gosp. list.)

Tistim, ki hočejo na Dunaj k razstavi iti.

Dunajska srenja je manj premožnim na ko-
rist poskrbela, kolikor se je dalo, stanovanlišč po
nizki ceni, ter ustanovila v raznih mestnih okrajih
pisarnice, v katerih se od 9. ure zjutraj do 4. ure
popoldne vse potrebno zve. Dobijo se stanovanlišča,
za kako dolgo kdo hoče.

Pisarnice pa so: I. V notranjem mestu
v mestni hiši Wipplingerstrasse Nr. 8. — II. V
predmestji Leopoldstadt: „Kleine Sperrgasse“
Nr. 10. — III. V predmestji Wieden: „Schäfergasse“
Nr. 3. — Razun teh so še pisarnice v drugih
okrajih, kamor pa tujci, prihajajoči po južni že-
leznici, ne pridejo lahko.

Dopisi.

Iz Slovegradca. (V pojasnilo.) V 143.
šte. „Slov. Naroda“ smo brali dopis iz Slove-
gradca, v katerem dopisnik med drugim pravi:
„Prav srečna misel je bila izdajati nov slovenski
tednik. Naše ljudstvo si ga želi. Slišal sem od

bralcev „Slov. Gospodarja“ željo izrekati, da bi radi kak drugi slovenski list čitali, nego „Gosp.“, pa niso imeli nobenega primernega tednika, a dnevnika pa niso v stanu brati.

Mi podpisani naročniki „Slov. Gospodarja“ iz tukajšnjega okraja vsi očitno izrečemo, da izmed nas nobeden ni ovih besed govoril, zlasti ne v takem pomenu, kakor jih dopisnik navaja. Če je kdo željo izrekel, še kateri drug časnik čitati, ni imela ta beseda onega pomena, kakor bi ji ga dopisnik rad podtaknil. Nikakor pa si ne želimo in ne potrebujemo tednika, kterege stranka „Narodova“ na svetlo daje.

Nasproti mi vsi odkritosrčno zagotavljamo, da smo s „Slov. Gospod.“ popolnoma zadovoljni, da hvaležni pripoznavamo velik trud in žrtvovanje slavn. vredništva; da se pa tudi sevsema strinjamo z načeli, ktera zagovarja „Slov. Gospodar“.

V Slovengraškem okraju 1. julija 1873.

Naročniki „Gospodarjevi“:

Janez Ovčjak, Jožef Stamol, Ant. Uršič, Jakob Apačnik, Radoslav Kolednik, Anton Jazbec, Alojzij Kos, Dr. Josip Šuc, Janez Šribar, Fr. Walter, Jan. Gumpot, Jan. Vivod, Boštj. Poznič, Ant. Žohar, Fr. Zupan, Urban Dietrich, Vinko Kolar, Juri Marof, V. Selič, Caspar Peronik, Anton Karner, Paul Prednik, Tomaž Pečoler, Juri Kopriva.

Sestero od mene zapisanih se je na drugo polo podpisalo — in jaz sem jih sam prepisal, ker je nerodno, dve poli pošiljati. Ako pa je treba, pošljem še ono polo — tistemu, ki mi ne verjame.

Anton Jazbec, kaplan.

Iz Ljubljane 21. julija. Vošnjakovec so nam štrono popolnoma zmedli. Na Štajarskem ste imeli dosti opraviti, predno ste se teh nagajilcev in neslancev znebili, toda prej so vam pokvarili vse, kar se je dalo pokvariti. Ravno to nameravajo pri nas na Kranjskem, toda vspeh je jako smešen; naše ljudstvo se ne dá zapeljati po komur koli bodi, pogleda človeka v obraz in vé, pri čem da je. — Zadnji volilni shod v Postojni, kterege je skup zbornal dr. Vošnjak s pomočjo nekega premožnega lahkoživca in brezverca, bil je jako sramoten za dr. Vošnjaka, kajti, dasiravno je bilo razposlanih več ko 300 vabil, so vendar prišli večidel le tisti, katerim sta Hren in Krašovec pot plačala in jih „frej držala“, kakor pravijo. Kar jih je prišlo brez dr. Vošnjakovega vabilnega lista, tistim je gosp. Hren pot k zboru zaprl z mogočnim glasom: „Kdor nima povabila, ne sme k zboru!“ To je bil vzrok, da je bilo pri glasovanju tako malo nazočih, da je dobil Hohenwart le 11 glasov, sicer bi bil dr. Razlag gotovo ostal v strašni manjšini, in grof Hohenwart bi bil dobil blizo 100 glasov. Taka je taktika Vošnjakovec, kedar skličejo kak volilen zbor; svojim privržencem pošljejo vabila, brez vabila pa ne pusté nikogar k glasovanju.

Morda bo vas na Štajarskem zanimalo, kar

piše dunajska „Tagespresse“ o kandidatu po Vošnjakovcih za Notranjsko nastavljenem, namreč o g. dr. Razlagu. Naj jim toraj podam nekoliko vrst iz tega dunajskega ustavovernega lista. „Tagespresse“ piše: „Gotovo je dr. Razlag med vsemi možmi slovenske stranke prvi, kateri bi se dal najlaglje pridobiti za sporazumljenje z ustavoverci, dasiravno takrat, kedar nima družega opravka, rad kaže vnetje za „zedinjeno Slovenijo“. Take sanjarije pa so pri njem čisto nenavarne in komaj vredne, da se kdo za nje briga, ravno tako malo nevarne, kakor domišljije častit. doktorja, da so Slovenci „omikonosno ljudstvo“. — Nekaj vrst prej se bere: „Dr. Razlag je tudi Nemcem (recte nemškutarjem na Kranjskem) na vsak način vgodnejši kandidat, kakor „nemški grof Hohenwart“.

Tako dalječ so tedaj že prišli Vošnjakovec, da, kakor zahajajo vedno le v nemškutarsko „Casino“, tako tudi delajo složno z vlado in nemškutarji! Pač se po tem lahko radujejo naši nemškutarji nad početjem Vošnjakovcev in priporočajo njegov „Tednik“, kateri pa vsaj na Kranjskem ne bo dobil še toliko naročnikov in bralcev ne, kolikor ima zdravnik dr. Vošnjak pacientov. Sicer pa naj rogovili in pisari dr. Vošnjak, dokler zajema iz vira „Narodne tiskarne“; ko ta poteče, bo pa videl, koliko privržencev da ima. Nagajati nam utegne pri volitvah, a vrgel nas ne bo; zdaj se repenči in napihuje, po volitvah pa bo vtihtil in se potuhnil in morda zopet prišel prosit kacega dra. Costo, da bi mu preskrbel kako če še tako majhno službico.

Iz Savinske doline, 14. julija. (Kandidat pravne stranke, preč. g. Kosar.) V „Slov. Narodu“ št. 159 sem čital naznanilo, da je 10. t. m. kakih 30 duhovnikov se k neki konferenciji na Laškem zbralo, in poročevalec se boji, da ne bi duhovniki se zato bili zbrali, da za kandidata pravne stranke agitirajo. To je bil prazen strah, kajti duhovnikom se ni treba zbirati, da bi za g. Kosarja agitovali, ker so itak za sè prepričani, da nimamo moža, ki bi za vsestranski blagor Slovencev bolj vnet bil, kakor je ravno preč. gosp. Kosar. Po vsem tem, kar „Narodovci“ počenjajo, ne morejo svojemu poklicu zvesti, in za pravi blagor ljudstva vneti duhovniki več dvomiti, na ktere strani da se jim biti spodobi.

Konferencija na Laškem bila je od škofijstva že meseca sušca razpisana in sicer za cerkvene zadeve, in vse agitovanje obstajalo je v tem, da je pri obedu preč. gosp. kanonik in nadžupnik Žuža opomnil pričujoče gospode na dolžnost, da vsak v svojem krogu dela na to, da se izvoli preč. gosp. Kosar, in vsi pričujoči gostje so z glasnim „živio!“ pritrdili, da so njegovih misli. Ni dvoma, da bode večina volilcev v Savinski dolini stala kakor skala za Kosarja, ker ga kot svojega rojaka dobro pozna, in več kmetov volilcev sem slišal govoriti: Dr. Vošnjaka ne

bomo nikolj več volili! Tega si je kriv sam, ker je za brezversko šolo z nemškimi liberalci glasoval, se je zavozljal celó s „Slov. Narodom“, ki se je odkril kot žolčnat sovražnik cerkve in duhovenstva, posebno pa še poštenjakov „pravne“ stranke. Tič se po petju spozna, človek pa po besedi in družbi; dokler dr. Vošnjak svoji sedanji družbi in njenim rudečkarским načelom slovó ne da, ni in ne more biti mož našega zaupanja.

Vošnjakovi privrženci tudi naročnike „Slov. Gospodarja“ zasmehujejo, kakor neki celjski trgovci, ki vpraša k njemu došle kinete: „Ste že brali denešnjega „Slov. Gospodarja“?“ in jim „Sl. Tednik“ vriva; oni pa „Slov. Gospodarja“ berejo in obdržijo, „Tednik“ pa raztegajo kot nevarno blagó, po katerem se kužna bolezen liberalizma širi.

Boj bo pri bodočih volitvah gotovo velik in za naš narod poguben, ker smo v lastnej hiši na dve strani razdeljeni; pa tega niso duhovniki, ne gosp. Herman in dr. Ulaga krivi, kakor „Narod“ ščuje, temuž krivi so le tisti, ki so iz slovenskega programa vero izbrisali, namesto nje pa „omiko“ zapisali. Kakošna pa je ta „omika“ in „svoboda“, vemo že zdavno, smo strmé čitali tudi v 28. št. „Gosp.“ v dopisu iz „Ljntomera.“ Vsi katol. Slovenci v Savinski dolini bomo tedaj delali za to, da se izvoli preč. g. naš rojak Kosar, ker bode za nas delal po lepem in resničnem geslu: „Vse za vero, dom, cesarja!“

Iz slovenskih gor. Politično narodno gospodarsko društvo pri sv. Lovrencu v sl. gor. imelo je 13. t. m. občni zbor. — Društvo šteje do 80 udov, skoro samih pridnih slovenskih gospodarjev; udov in še mnogo neudov — zborovali smo javno, — se je v obilnem številu udeležilo zbora.

Po opraviu volitve novega odbora bil je na dnevnem redu „razgovor“ zavolj kandidata v novi državni zbor. V 3. §. pravil je društvo vzelo v svoj delokrog: „Priporočanje in podpiranje značajnih katoliških in narodnih kandidatov v razne zastope.“ V tem smislu so vsi društveniki enoglasno z „živio“ klici sprejeli za prihodnje volitve v državni zbor kadidaturo gosp. **M. Hermana**. — Dalje se je izreklo: „Društvo silno obžaluje sedanji razdor med Slovenci, in najgorkeje želi zopetne sprave.“ „Sloga jači, nesloga tlači.“ —

Čitaljem „Slov. Gospod.“ je znano, kako se je zborovanje tega društva dné 14. aprilja t. l. po vladinem komisarju ustavilo, in gosp. Hermanu, kateri je društvo počastil, beseda odtegnola, češ, da je g. H. „neud“, tedaj nima pravice govoriti. Mnogim je tudi znano, kako debele laži so se o tem govoru v Gr. „Tagesposti“ trobile. Prvomestnik se je do visoke namestnije zavolj takega nezaslišanega postopanja c. kr. komisarja pritožil. — Pričakovalo se je, da bo vis. namestništvo zapovedalo vsled pritožbe preiskavo; pa vse drugači je ta reč iztekla. Kar se je trdilo v pritožbi, se ni verjelo, temuž kar je poročal vladni komisar. Zborovanje se je

bajé zato ustavilo, „ker je zbor bil javen postal, kar pa v dotičnem naznanilu ni bilo povedano.“

Vladni komisar pa je prvi vpeljal v zbornico nekega gospoda, kateri ni ud in tudi ni bil povabljen gost, kakor g. Herman. — Kdor je premislil vse, kar se je v Ptujú že nekoliko dni pred prihodom g. Hermana govorilo in delalo, kdor je vidil postopanje vladnega komisarja pri zborovanji samem, moral je soditi, da je že vsa reč poprej bila osnovana, g. poslancu namreč na vsaki način besedo odtegnoti. Tako ravnanje pa se je v pritožbi imenovalo „zavratno“ in lesiže, in ker je ta beseda bila obrajena proti c. k. glavarstvu, se je smatralo kot razaljenje urada, in prvomestnik, kateri je pritožbo podpisal, je zarad tega bil kaznovan za 10 gld. — Poiskal se je namreč ministerialni ukaz od dné 20. aprila 1854 iz trde Bachove dobe.

Prvomestnik je vse to društvenikom vpričo ravno tistega vladnega komisarja g. R. na tenko poročal; vse je pazljivo poslušalo, in slednjič je bilo viditi na vseh obrazih zavolj izteka pritožbe — občno začudenje! — Ali si menda c. k. uradi s takim ravnanjem med ljudstvom zaupanje vtrjujejo? —

Iz Marenberga, 15. julija. (Sodnijska obravnava v slovenskem jeziku; nemčurska zagrizenost.) Kateket v V. bil je zarad tega, ker je bajé otroka nekega oštirja hudo poškodoval, kaznovavé ga, od očeta pri sodnji zatožen, pa sodnija ga je nekrivega spoznala, ker po spričanji zdravnikovem pri otroku ni sledú kakega zločinskega oškodovanja. Obravnava se je vršila v slovenskem jeziku, v kojem je bil tudi končni zapisnik ali protokol pisan, pa ne od pisarja, ampak od zatoženca samega, ker ga c. k. pisar slovenski pisati znal ni. Obravnave vodil je sodnijski pristav g. Kapns, rojen Slovenec.

Nektere dni potem imel je duhoven J. opraviti pri okrajnem sodniku g. Forstnerju, beseda pa pride tudi na ono sodnijsko obravnavo in na slovenske odpise in dopise. Pravil je oni gospod sam, da, ko je rekel sodniku, da že terja natorna, pa tudi stara in nova cesarska postava, da se ima z vsakim ljudstvom občevati v njegovem jeziku, se je zarad tega koj začel sodnik repenčiti proti njemu in zlasti o onem kateketu zaničljivo govoriti in zagotavljati, da je svojemu pristavu prej že naročil, koliko mogoče ostro pri sodnji z njim ravnati. Nadalje je pravil, da so svitli cesar sami zapovedali, da se ima v petih letih po vsem Slovenskem le nemško pisati in občevati. Gospodine sodnik! to nam je neznano, da bi bili svitli cesar kaj takega zapovedali; to pa znamo dobro, da so v §. 19. vsem narodom podelili enakopravnost, in ako mi tukaj na slovenski meji terjamo, da se ima z nami občevati slovenski, to terjanje ni samo postavno, tim več tudi naravno, tako da bi se kaj takega brez dvoma odreči ne moglo zamorcem in Samojedom in vsem divjakom. Mislite li, da so Slovenci: taki plašljivci,

da bi se koj vašega grozenja zbalí? Če nočete ob-
čevati s Slovenci po slovenski, srečno pot med
Nemce! —

Od sv. Petra (pri Mariboru), 21. julija. (Li-
beralni „Slov. Tednik“ — nevednež in laž-
njivi prerok. — Kmetje varujte se liberal-
cev!) — V liberalnem ljubljanskem „Slov. Ted-
niku“ štev. 3. od 18. julija stavi nekdo vprašanje:
„Ali je res vera v nevarnosti?“ in razlaga to
vprašanje tako piškavo in jalovo, da ne rečem
bedasto, da kaki drugošolec reči slabše razprav-
ljati ne more. Ker „Slov. Tednik“, kakor se vidi,
takih vprašanj prav ne ume in jih torej tudi prav
razlagati ne more, je že treba, da mu duhovnik
na pomoč pride, in ravno to s svojim dopisom
namerjavam. Da bo pa pomoč kaj zdala in da
ne bom po zraku mahal, bom navedel nekatere
slučaje, ktere deloma iz lastne skušnje vem,
deloma pa sem jih iz liberalnih časnikov pobral;
po njih naj častiti bralci „Slov. Gosp.“ sami so-
dijo, ali liberalci vero podkopavajo ali ne? More-
biti me bo „Sl. Narod“ po svoji liberalni navadi
„prenapetneža“ ali „zelota“ imenoval; toda vse
to me čisto nič ne briga, ker mi živa duša niti
po časnikih niti pred sodnijo dokazati ne more,
da bi resnice ne pisal. Tedaj, častiti bralci „Sl.
Gosp.“, zlasti Vi slovenski kmetje poslušajte!

Ko sem kot kaplan v Monšbergu vrnivši se
od bolnika v Halozah prišel v ves Naraple, nale-
tim pri gosp. Fr. Lobenweinu na nekega gospoda
iz Ptuj, katerega nisem poznal, ki mi je pa,
brez da bi ga bil baral, brž sam povedal, da je
liberalec. Oba sva stala pri možeh, ki so hrast
za križ tesali, katerega je potem Lobenwein po-
staviti dal. Govoril je tisti gospod nemški in slo-
venski, in pozneje sem zvedel, da mu je Kelbič
ime. Liberalcu ni bilo po volji, da se bo križ
postavil, ter je rekel razkačen v slovenskem jeziku,
da smo ga vsi razumeli: „Namesto da se hrast
za križ teše, bi se naj rajši iz njega svinj-
sko korito napravilo“; *) mene pa je pokregal
po nemški rekoč: „Gospod kaplan, namesto
da Vi to neumnost (presv. Rešnje telo
namreč) k bolnikom nosite, vržite njo
rajši v blato in poteptajte njo z no-
gami!“ — Kaj ne kmetje, to je lepa liberalna
prediga?! Od nje in ne od predig čč. oo. Jezu-
itov, kakor „Tednik“ v prvi številke trdi, bi lahko
kdo obnorel. Iz takih besed se že vidi, kam pri
liberalcih pes taco moli. —

*) Kakošno ime zasluži neki liberalec, ki tako
bogohulno govori, ko „Slov. Gospodarja“ neki drug libe-
ralec in bojazljivec iz Ljubljane v svojem listu na kmeta
Mohoriča v Ljutomeru „slov. svinjarja“ paše? Ker „Slov.
Tednik“ o takih liberalnih surovostih nič ne ve, ampak
mu je v štev. 3. samo znano, kako dobro se v Rimu godi,
mu moram že povedati, ker sem nekaj o križu omenil, da
so med drugimi dobrotami v Rimu liberalci še to dobroto
katoliškim kristjanom storili, da so njim cerkev sv. križa
vzeli in iz nje konjski hlev napravili. Kaj ne „Slov.
Tednik“, to se vendar pravi po liberalnem kopitu vero
širiti?

Pisatelj.

Sveta vera nas uči, da ima človek neumr-
ljivo dušo. Kaj pa ptujski liberalec, gosp. notar
Rodošek, v svoji pisarni pridiguje? Kmetu Jan.
Zagadinu, ki je doma na Sestrzah v monšberški
fari, je rekel pri neki priložnosti: „Človek je nič!“
to se pravi: „Človek je živinče, ki se je po Dar-
vinovem nauku iz opice izleglo, kakor se na pri-
mer puta iz jajceta izvali. Kaj pa ti „Sl. Tednik“
o tem veruješ? Zakaj že nisi v 1. številki povedal,
kakošen da je tvoj program glede verskih in
cerkvenih stvari? „Tega zdaj niti povedati
treba ni“ — tako si se muhasto zviti skušal.

Sveta vera nas uči, da je Bog že v začetku
zakon postavil, Kristus mu pa je veljavo in
svetost zakramenta podelil. Katoliško sloven-
sko ljudstvo je to vsikdar verovalo in še veruje,
kakor vsi krščanski narodi po svetu. Pokazalo
se je to javno v Makolah leta 1869. Ko se je
pri škofovski vizitaciji v cerkvi baralo, ali je že
kdo slišal, kaj da je civilni zakon in kaj
kdo o njem misli, se je oglasil kmet, rekoč: „O
civilnem zakonu smo že čuli, pa nič o
njem vedeti nočemo, mi ostanemo pri
starem krščanskem zakonu“. Če kdo
tega verjeti noče, naj gre tje dolj v Makole pra-
šat. Kako pa liberalci učijo? Oni pravijo,
da je zakon zgolj svetna pogodba, ki se
mora pred svetno gosposko sklenoti, za zakra-
ment se država ne briga. Da bi se tedaj moral
vsak po „civilno“ ženiti, za to na Dunaju skrbeti
je obljubil liberalni kandidat Reuter v Marib. zboru
5. julija. „Civilni“ zakon je „Narod“ že leta 1868.
v št. 46. zagovarjal, in meni v obraz so liberalni
Slovenci se za civilni zakon potegovali in pravili,
da se mora v državnem zboru na Dunaju postava
skovati, po kateri bo vsak prisiljen, se po „civilno“
ženiti. Kaj pa ti praviš o tem, „Slov. Tednik“?
Če si tudi ti teh misli, potem si res prav „nebodi-
gatreba“ in s prepričanjem kat. ljudstva celó
navskriž.

Še več liberalnih grehov bi lahko povedal,
pa menim, da imate kmetje že s temi zadosti; le
eno še naj omenim: Zimmermann je v svojem
liberalnem časniku „Freiheit“ zoper katoliško
cerkev, vero in vlado tako grozno hujskal, da ga
je o svojem času minister iz Gradca zapodil. Kaj
pa je znani liberalec gosp. Seidl storil? Ko je
v državnem zboru na Dunaju za deset goldinar-
jev na dan sedel, je ministru pod nos breal, da
je liberalnemu hujskalcu iz Gradca pot pokazal;
v Kamei pa je gosp. Seidl, kar je že znano, šolo
zaprl, da niso smeli otreci iz šole v procesji v
cerkev, iti. Ali se pravi to vero katoliškega slo-
venskega ljudstva braniti in za krščansko izrejo
nedolžnih otrok skrbeti? Odgovori liberalni „Slov.
Tednik“!

Zarad tega gotovo ni preveč, ako se očitno
pove, da „Slov. Tedniku“ alj kakemu drugemu
liberalnemu časniku v verskih rečeh verjeti se to-
liko pravi kakor Boga na laž stavljati; kakega

liberalca pa, naj bo že Seidl ali kdo drugi, v državni zbor voliti je toliko kakor sovražnikom kat. cerkve orožje v roke tiščati, da ž njim po sv. materi kat. cerkvi mahajo.

Slednjič še povem „Slov. Tedniku“, da naj gre poprej v prvi razred, preden o verskih rečeh pisariti hoče; naj si še pa tudi to zapomni, da bodo narodni slovenski duhovniki ravno zato ker so duhovniki in dušni pastirji, v cerkvi katoliško slovensko ljudstvo pred lažnjivimi preroki svarili in tako vero branili, pa tudi zunaj cerkve jezika ne za zobmi držali, ampak govorili in politizirali, kedar bo treba, ker je to v sedanjih časih njih sveta dolžnost!

Jan. Brglez, kaplan.

Iz Breške okolice. (Vizitacija — toča — „Sl. Narod.“) Mil knezoškof, ki so 10 dni v naši Videmski dekaniji se mudili, posamesne duhovnije obiskat in zakrament sv. birme deliti, so nas zopet zapustili. Ta vizitacija nam je bila zopet sijajin dokaz, da še napčenemu liberalizmu ni izteklo, med vernim ljudstvom in duhovščino, zlasti pa, kar si posebno prizadeva, med duhovščino in vladiko nepredljivo steno napraviti. Vidili smo z veseljem, kako je verno ljudstvo v obilni množini se zbiralo pri božjih hišah, višega pastirja z dostojno častjo sprejeti, in s kakošno spoštljivostjo in paznostjo je božjo besedo iz njih ust poslušalo. Vidili smo z zadovoljnostjo, kako jih je duhovščina povsod v obilnem številu spremljala, in liberalni svet se je lahko prepričal, če je hotel, da, dokler je duhovščina s tako ljubeznijo in spoštovanjem svojem višemu duhovskemu predstojniku udana, kakor smo tukaj opazovati priložnost imeli, tako dolgo si liberalizem ne sme upanja delati, da bi pri nižji duhovščini vkljub Stremajerjevi podpori kaj opravil. Bog daj, da bi ta lepa razmera nikdar se ne kalila!

Toča je v nedeljo, 13. t. m. v našem okraju, zlasti v Artiški, Brežki in Zdolski fari, kolikor je dopisniku znano, veliko škode napravila.

„Sl. Narod“ pač nima uzroka „Sl. Gospodarju“ „hausknechtstil“ očitati, kajti „Narod“ sam o „pravni“ stranki v Avstriji, o konservativni vladi na Francoskem, o veljavnih močeh na Slovenskem tako piše, kakor da ima veliko brezovo metlo namesto peresa v rokah. „Narod“ spravo med svojo in „pravno“ stranko vedno bolj nemogočo dela, v tem ko čisto po krivici nas dolži, da mi razpor delamo, po maniri volka v znani basni. Na takem stališču, na kakoršnem je zdaj „Narod“, se pač ne da ž njim pogajati (paktirati.) Dokler je pri Narodovcih narod prvo, vera pa zadnje, dokler v nasprotju z večino federalistov in z vsimi konservativci svoje sočutje z rudečkarškimi republikanci na Španjskem in Francoskem razodeva, z ljudmi, kateri ničesar bolj ne črtijo, nego vero in kat cerkev, tako dolgo sprava med nami in njimi ni mogoča. —

Iz šmarsko-rogaškega okraja. Mnogo truda si prizadevajo „mladi“, da bi spodbili „pravno“ stranko. Grdo so nekdanj agitovali pruski najemniki zoper združene naše moči; pa prav redno jih zdaj „Narodova“ stranka posnema, kakor bi od njih najeta bila. Dolgo jih je „konservativcev“ ime jezilo in bodlo, zdaj jim je bav „pravna“ stranka Slovencev, ktere kaj drzno očitajo, da je od „narodnega“ programa odpadla. Kaj Vas moti? koga hočete s tem zmotiti? Kdo je odpadel od pravega narodnega programa, ali ne vi? ki ste zavržli slavno geslo Strossmayerjevo: „Vse za vero in domovino!“ „Pravna“ stranka vseh avstrijskih narodov vam roko podaja, vi pa jo zaničljivo odbijate.

Če vam „Sl. Gospodar“ golo resnico naravnost poveda, mu pa zagrizenost očitata, ker mu odgovoriti ne morete, namesto tega pa vedno le kričite: Narodnost je v nevaršini!

Neki Sl. mladič je tudi k nam poslal novoslovenski program v imenu okrajnega volilnega odbora. Naznanite nam vendar imena te neznane stvari, ki se okr. volilni odbor imenuje. Nesramnežu pa, ki je grda brezimna pisma v svet zagnal ter se z Rogačkim in Šmarskim okrajem pobahal, rečemo le to, da je Ikar, ko je hotel visoko v solnce zleteti, v globoko morje trešil, ker ni morda očeta poslušal.

Za poduk in kratek čas.

Gospôski frajmavrar, pa kmečki kristjan.

Mojster predstolnik bere ukaz „velike deželne lože“, ki naroča podružnici pri „treh solneih“:

1) Vsi časniki ali cajtinge, ki so v naših frajmavrarških rokah, morajo ročno začeti žolč in strup bljuvati na papeža nezmotljivca, ga psovati, grditi, napadati na vsak način — pošteno ali nepošteno, to je vse eno. Ljudem se mora neprenehoma razkazovati in gôsti, kako da je papež in jegova nezmotljivost nevarna, škodljiva in sovražna človeški „svobodi in omiki.“ To se pa mora tako dolgo ponavljati, dokler nismo papeža ob tla telebnoli in kakor zastarelega malika pobili, zdrobili in pokončali.

2) Vsem državnim uradnikom, kateri so frajmavrarji, ukazujemo, na vse kriplje pripomagati, da svoj cilj hitrej dosegnemo. Jihova frajmavrarška prisega velja več, kakor prisega storjena deželnemu poglavarju. Pri državni prisegi se gre le za državne namene, pri nas pa za najimenitnišo stvar na svetu: za „luč, omiko in svobodo!“

3) Po vseh mestih, trgih in vaseh se mora ljudstvo našuntati zoper papeža. Ves narod se ima razdražiti zoper rimskega malika. Kako pa